

Vrijheid!

Het voorstel van Moling en Ham voor de bevrijding van accountants in business van het juk van de NBA is natuurlijk vrijwel onweerstaanbaar. Geen contributie, geen regels, geen tuchtrecht maar wel een mooie titel. Wie wil dat nou niet? Het klinkt bijna te mooi om waar te zijn.

Zaken die zo mooi worden voorgesteld zijn dat meestal niet. De RA/AA-titels zijn op dit moment geen opleidingstitels, het zijn wettelijk beschermde beroepstitels die worden verkregen bij inschrijving in het register. De beroepstitel kent een intrinsieke waarde die uitstijgt boven de opleidingstitel. De afsluiting van de beroepsopleiding en de praktijkstage is een belangrijke drempel voor toetreding tot het beroep, maar dan begint het pas. Beroepsregels, tuchtrecht en permanente educatie helpen de drager van de beroepstitel de verwachtingen waar te maken die bestaan ten aanzien van het beroep dat hij/zij vertegenwoordigt.

Moling en Ham suggereren dat de RA/AA-titels gelijktijdig beroepstitel als ook opleidingstitel kunnen zijn. Het vergt weinig inspanning om te zien dat dit, juridisch maar ook praktisch, niet mogelijk is. Het pleidooi van Moling en Ham leidt er dan ook toe dat AiB's de RA/AA-titels zullen verliezen.

Moling en Ham roepen terecht de vraag op wat het accountantsberoep is en wie daarvan onderdeel uit (moeten) maken. Ik begin met een verwijzing naar Jan Weezenberg in een van zijn rake reacties op Accountant.nl: "Heel lang geleden schreef Tempelaar: een accountant is een deskundige op het gebied van bedrijfseconomie, administratieve organisatie en controle."

Wie de geschiedenis van het accountantsberoep een beetje kent, weet dat ons beroep is ontstaan vanuit 'de opmars der boekhouders'. Het accountantsberoep is lange tijd een zeer breed beroep geweest dat zich uitstrekte van boekhouden via bedrijfseconomie naar organisatieadvies. Er waren, in onze moderne opvattingen, soms wonderlijke combinaties van rollen en functies. De interne accountants van Philips speelden bijvoorbeeld een belangrijke rol bij de ontwikkeling van management reporting. Bovendien was het lange tijd gebruikelijk dat men niet alleen accountantswerkzaamheden verrichtte voor Philips maar ook (voor eigen rekening) accountantscontroles uitvoerde bij niet aan Philips verbonden derden. Met de huidige labels was men zowel intern accountant, accountant in business als ook openbaar accountant. De door het accountantsberoep zelf ontwikkelde opleidingen bleken een uitstekende basis voor een zeer breed beroep.

Internationaal gezien omarmt IFAC een breed beroep, de accountants in business (waartoe de interne collega's en de samenstellers behoren) net zozeer als de accountants in *public practice*. Daar zitten niet alleen historische redenen achter, maar ook hele praktische. De IFAC vindt het belangrijk voor de integriteit en kwaliteit van financiële verantwoordingen dat niet alleen de controleurs maar ook de opstellers gebonden zijn aan sterke beroepsnormen, waaronder ethiek.

Voorts ben ik van mening dat het openbare deel van ons beroep veel belang heeft bij een breed accountantsberoep inclusief de AiB's. Voor de instroom in het beroep is het belangrijk dat een breed carrièreperspectief kan worden geboden. Het is voor jonge mensen die het openbare beroep willen binnentreden niet erg aantrekkelijk hun tijd te investeren in de opleiding en praktijkstage wanneer zij vervolgens hun beroepstitel verliezen zodra ze bij een openbaar accountants kantoor vertrekken.

Moling en Ham stellen dat het accountantsberoep exclusief het openbare beroep betreft. De overheid heeft in 1962 het accountantsberoep en de beroepstitel een wettelijke basis en bescherming gegeven. De belangrijkste drijfveer was, naast de langdurige lobby door het accountantsberoep zelf, het maatschappelijke belang van betrouwbare (financiële) verantwoordingen. Dat lijkt op het eerste gezicht dus vooral de openbare functie van accountants. Het hangt ervan af hoe je denkt dat betrouwbaarheid van financiële verantwoordingen wordt bevorderd. Enkel door externe accountantscontrole of ook door deskundigheid en integriteit bij de opstellers? Immers vaak ook RA/AA.

Intrigerend is dat Moling en Ham vooral de samenstellende collega's vertegenwoordigen; voor hun mkb-klanten zijn bedrijfs economische en fiscale advisering zeer belangrijk naast de jaarlijkse samenstellingswerkzaamheden. De verschillen ten opzichte van AiB's die werkzaam zijn in een financiële functie lijken niet zo heel erg groot.

Niemand binnen het huidige accountantsberoep zal ontkennen dat het openbare beroep de kern is geworden van onze beroepsgroep; in ieder geval het meest zichtbare en soms bekritiseerde element van ons beroep. Maar ons beroep is vandaag veel complexer dan het simpele onderscheid tussen openbare accountants en de andere ledengroepen. Ook binnen de ledengroep openbare accountants bestaan grote verschillen: oob's, wettelijke controles, samenstellers.

Een discussie over het 'zuivere' accountantsberoep zal niet stoppen bij de Ledengroep openbare accountants. Het is

niet ondenkbaar dat, als een dergelijke trein eenmaal in gang is gezet, de wetgever (die nodig is om de door Moling en Ham gewenste veranderingen in wetgeving om te zetten) zich zal afvragen of de samenstellingspraktijk nog een wettelijke borging nodig heeft.

Los van eventuele overwegingen van de wetgever bij een herziening van de wettelijke bescherming van ons beroep zou men zich kunnen voorstellen dat ook de collega's die oob's en andere wettelijke controles doen zich op hun beurt zullen afvragen waarom zij met de samenstellers in één beroepsorganisatie zouden moeten blijven samenwerken. Dat zou bijvoorbeeld discussies over regels voor het openbare beroep in één keer een stuk makkelijker maken.

De zuivering van het accountantsberoep lijkt echter niet de ware drijfveer van Moling en Ham. Moling en Ham willen graag de AIB's 'bevrijden', omdat zij denken dat daarmee de getalsmatige verhoudingen binnen de NBA in hun voordeel zullen bewegen. Zij denken dat de NBA zo gedwongen zal worden meer aandacht te geven aan de mkb-accountants.

Een nieuwe visie op het accountantsberoep is dringend nodig. Het accountantsberoep kent een lange en soms tumultueuze geschiedenis met grote ego's, ruzies, splitsingen en fusies. Ik hoop dat we op constructieve wijze een visie op het accountantsberoep kunnen ontwikkelen op basis van hetgeen ons bindt en verenigt, in plaats van het najagen van deelgroepsbelangen en al dan niet terechte frustraties.

Het accountantsberoep heeft dringend alle intellectuele kracht (ook van buiten het beroep) nodig om de uitdagingen waar wij voor staan te kunnen overwinnen. Het 'bevrijden' van groepen leden klinkt sympathiek, maar zal vooral verliezers opleveren. AiB's staan, net zoals mkb-accountants, voor kwaliteit en integriteit en het maatschappelijk verkeer (h)erkent dat. Het onderzoek onder de AiB's laat zien dat zij voldoende redenen hebben om NBA-lid te zijn en te blijven.

Deel dit artikel

Gabriël van de Luitgaarden RA is head of Financial Risk and Pensions Management bij Royal Philips Electronics NV en lid van het algemeen bestuur van de NBA.

GERELATEERD

DISCUSSIE | [Opinie](#) | 20 mei 2022

Hand in eigen boezem

[De NBA moet, voor zij zich bemoeit met de governance van anderen, eerst de eigen governance op orde hebben en meer transparantie bieden over de besluitvorming binnen... →](#)

DISCUSSIE | [Opinie](#) | 04 januari 2022

De laatste tand van de tijger is weg

[De ledenvergadering van de NBA is als instrument niet effectief. San Croonenberg pleit voor onderzoek naar de bestuurlijke inrichting van de beroepsorganisatie. →](#)

MAGAZINE | [07 mei 2021](#)

Een platform voor verbinding

[De NBA opende eind februari haar nieuwe community platform, inclusief een bijbehorende NBApp. Doel: online kennis en ervaring uitwisselen tussen NBA-leden en stakeholders.... →](#)

DISCUSSIE | [Opinie](#) | 08 maart 2021

Vrijheid blijheid

[Richard Knops is al actief op het nieuwe Community Platform van de NBA en roept leden op om hun kennis en ervaring daar te delen. →](#)

DISCUSSIE | [Opinie](#) | 10 december 2020

Maken we een pas op de plaats, of gaan we blind het ravijn in?

[Waar gaat het met het accountantsberoep naar toe en welke beroepsorganisatie past daar het beste bij? Marco Moling schetst drie perspectieven. →](#)
